

POSTANOWIENIE

Dnia 13 maja 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Beata Janiszewska (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marcin Krajewski

SSN Joanna Misztal-Konecka

w sprawie z powództwa (...) Bank S.A. z siedzibą w W.

przeciwko M. M.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 13 maja 2021 r.,

zażalenia pozwanej na wyrok Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 17 września 2020 r., sygn. akt I ACa (...),

**oddala zażalenie, pozostawiając rozstrzygnięcie o kosztach
postępowania zażaleniowego w orzeczeniu kończącym
postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z 17 września 2020 r., wydanym na skutek apelacji powódki (...) Bank S.A. wniesionej w sprawie o zapłatę przeciwko M.M., uchylił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania. Przyczyną powyższego rozstrzygnięcia było dokonanie odmiennej oceny skuteczności wypowiedzenia umowy kredytu łączącej powódkę z pozwaną. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, spełniona została przesłanka zastosowania art. 386 § 4 k.p.c., gdyż nie doszło do rozpoznania przez Sąd pierwszej instancji istoty sprawy, wymagającego poczynienia przez ten Sąd ustaleń w zakresie

postanowień umowy kredytu i wysokości kwoty, która pozostała ewentualnie do zapłaty.

Pozwana wniosła zażalenie na powyższe orzeczenie, zarzucając mu naruszenie art. 386 § 4 k.p.c. przez przyjęcie, że Sąd pierwszej instancji nie rozpoznał istoty sprawy, podczas gdy Sąd ten dokonał prawidłowej oceny żądania pozwu, opartej na stwierdzeniu, że wypowiedzenie umowy kredytu, dokonane przez powódkę, nie było skuteczne.

W odpowiedzi na zażalenie powódka wniosła o jego oddalenie i zasądzenie na swoją rzecz kosztów postępowania, wskazując, że stanowisko pozwanego koncentruje się na polemice z wyrażoną przez Sąd Apelacyjny oceną prawną co do skuteczności wypowiedzenia umowy kredytu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie podlegało oddaleniu jako niezasadne.

W orzecznictwie jednolicie przyjmuje się, że zażalenie przewidziane w art. 394¹ § 1¹ k.p.c. ma na celu jedynie skontrolowanie przez Sąd Najwyższy, czy orzeczenie kasatoryjne zostało prawidłowo oparte na jednej z przesłanek przewidzianych w art. 386 § 2 lub 4 k.p.c., a więc, czy powołana przez sąd drugiej instancji przyczyna uchylenia wyroku odpowiada wskazanej w uzasadnieniu podstawie ustawowej oraz czy rzeczywiście wystąpiła ona w sprawie. Ocena dokonywana na skutek takiego zażalenia ma charakter czysto formalny i skupia się wyłącznie na przesłankach uchylenia orzeczenia sądu pierwszej instancji; nie może natomiast wkraczać nie tylko w ocenę merytorycznego stanowiska sądu drugiej instancji w kwestii materialnoprawnych podstaw rozstrzygnięcia, lecz także w ocenę prawidłowości zastosowania przez ten sąd innych przepisów prawa procesowego, które nie są bezpośrednio związane ze wskazaną przyczyną uchylenia wyroku sądu pierwszej instancji (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 7 listopada 2012 r. IV CZ 147/12, 25 czerwca 2015 r., V CZ 6/16, 29 października 2015 r., I CZ 92/15, 7 kwietnia 2016 r. II CZ 6/15 oraz z 6 lutego 2018 r., IV CZ 109/17).

W okolicznościach sprawy za przyczynę wydania orzeczenia kasatoryjnego Sąd Apelacyjny uznał nierozpoznanie istoty sprawy, co w rozumieniu art. 386 § 4 k.p.c., jest wadliwością rozstrzygnięcia polegającą na wydaniu przez sąd pierwszej instancji orzeczenia, które nie odnosi się do tego, co było przedmiotem sprawy, bądź zaniechaniu zbadania materialnej podstawy żądania lub merytorycznych zarzutów stron z powodu bezpodstawnego przyjęcia, że istnieje przesłanka materialnoprawna lub procesowa unicestwiająca roszczenie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 23 września 1998 r. II CKN 897/97, 12 lutego 2002 r. I CKN 486/00, 19 czerwca 2013 r., I CSK 156/13, 25 czerwca 2015 r., V CZ 35/15, 7 kwietnia 2016 r. II CZ 6/16 oraz z 6 lutego 2018 r., IV CZ 109/17).

Nierozpoznanie istoty sprawy zachodzi także w przypadku dokonania przez sąd pierwszej instancji oceny prawnej żądania bez ustalenia podstawy faktycznej, co wymagałoby poczynienia takich ustaleń po raz pierwszy w instancji odwoławczej; w takiej sytuacji uzasadnione jest uchylenie orzeczenia ze względu na respektowanie uprawnień stron wynikających z zasady dwuinstancyjności postępowania sądowego (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 5 grudnia 2012 r., I CZ 168/12, 23 września 2016 r., II CZ 73/16, 24 stycznia 2017 r., V CZ 92/16 oraz z 6 lutego 2018 r., IV CZ 109/17).

W badanym przypadku Sąd Apelacyjny, odmiennie niż Sąd pierwszej instancji, uznał, że powód dokonał skutecznego wypowiedzenia umowy kredytu. W konsekwencji natomiast, wobec nieustalenia przez Sąd Okręgowy okoliczności relewantnych dla oceny istnienia i ewentualnej wysokości zadłużenia pozwanej, Sąd Apelacyjny stwierdził, że doszło do nierozpoznania istoty sprawy. Skarżąca nie przedstawiła racji, które zdołałyby podważyć to stanowisko. W szczególności oczekiwanego przez nią rezultatu nie mogła wywołać zawarta w zażaleniu argumentacja wpierająca tezę Sądu pierwszej instancji o nieskuteczności dokonanego przez powódkę wypowiedzenia umowy kredytu. Ta kwestia dotyczy bowiem oceny zastosowania właściwych norm prawa materialnego, tymczasem kognicja Sądu Najwyższego w ramach rozpoznania zażalenia na orzeczenie kasatoryjne sprowadza się wyłącznie do zbadania przesłanek wskazanych w art. 386 § 2 lub 4 k.p.c.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 394¹ § 3 k.p.c. w zw. z art. 398¹⁴ k.p.c., orzeczono, jak w sentencji postanowienia.

jw